

Predlog za razglasitev za kulturni spomenik lokalnega pomena

Trebnje - Spomenik padlim v 1. svetovni vojni (EŠD 20805)

Foto: Judita Podgornik Zaletelj, ZVKDS, OE Novo mesto

Novo mesto, julij 2018

Obvezni elementi predloga za razglasitev
nepremičnega kulturnega spomenika

Datum: 20. 7. 2018

I. VRSTA SPOMENIKA

- ☒ spomenik lokalnega pomena
☐ spomenik državnega pomena

II. ENOTA DEDIŠČINE

EŠD: 20805

Ime enote: Trebnje - Spomenik padlim v 1. svetovni vojni

III. OBSEG RAZGLASITVE

- ☒ posamezni spomenik
☐ spomeniško območje
☐ razglasitev na podlagi sporazuma
☐ enotno zavarovanje spomenika in narave

IV. OPIS ENOTE

Spomenik padlim v 1. svetovni vojni stoji ob severni steni župnijske cerkve Marijinega vnebovzeta v Trebnjem. Na zidanem kamnitem podstavku sta figuri Kristus in vojaka s sklonjeno glavo, pod njunimi nogami pa razbitine s kolesom lafete in lobanja. Ob straneh sta granati z imeni padlih domačinov in na osrednjem delu plošča s posvetilom. Za Kristusom je križ in na steni cerkve trije šilasti loki. Spomenik je bil odkrit leta 1933, izdelal ga je Ante Lipovš z Mirne, o čemer priča tudi podpis, figuri pa umetnostni zgodovinarji pripisujejo kiparju Frančišku Smerduju. Gre za figuralno kompozicijo izdelano iz betona, ki je postavljena na zidan kamnit podstavek.

V. VREDNOTE, KI UTEMELJUJEJO RAZGLASITEV ZA KULTURNI SPOMENIK

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev, bodo sestavni del odloka in bodo objavljene v aktu o razglasitvi.

- Trebanjski spomenik padlim v 1. svetovni vojni je največji tovrstni spomenik na Dolcujskem in edini s figurami v naravni velikosti.

- Predstavlja združitev znanja in dela dveh ustvarjalcev – priznanega kiparja in lokalnega mojstra, ki je znal kvalitétno izdelati spomenik po kiparjevi zamisli.

VI. VAROVANE SESTAVINE SPOMENIKA

Varovane sestavine so sestavni del odloka in bodo objavljene v aktu o razglasitvi

- fizična pojavnost spomenika v celoti – kipi (Kristus in vojak, pod njunimi nogami pa razbitine s kolesom lafete in lobanja), ozadje kipov na steni cerkve, kamniti podstavek, granate z napisi, ureditev neposredne okolice.
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med spomenikom in okolico

VII. OBSEG IN PODATKI O LASTNIKI

VII.1. Spomenik

Spomenik mora biti zarisán na kartah in določen s seznamom vseh parcel in stavb, ki jih obsega. Za vsako parcelo, ki v celoti ali delno leži v območju spomenika, navedite parcelno številko, katastrsko občino in obseg parcele (cela ali del). V primeru, da gre za del parcele, je treba položaj oziroma prostorske meje spomenika ali zavarovanega območja natančno opisati, glej 111. člen Zakona o zemljiški knjigi (ZZK-1; Ur. l. RS, št. 58/03, 37/08-ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11). Kadar razglašamo stavbe, navedite tudi številka stavbe iz registra nepremičnin, ki ga vodi GURS. Za vsako parcelo vpišite tudi podatke o lastniku. Če je za seznanitev lastnikov predvidena javna obravnava ali če bo lastnike z razglasitvijo seznanjala občina, podatki o lastnikih niso potrebni (stolpec "lastnik" lahko odstranite).

katastrska občina	parcelna številka	cela / del	številka stavbe	lastnik
Trebnje	234/1	del		Župnija Trebnje

VII.2. Vplivno območje

Spomenik nima vplivnega območja.

VIII. PREMIČNINE, KI SO SESTAVNI DEL SPOMENIKA

Spomenik nima premičnin, ki so njegov sestavni del.

IX. OPIS VARSTVENEGA REŽIMA SPOMENIKA

Opis varstvenega režima spomenika. Varstveni režim mora biti naveden za celoto in za vsako njegovo varovano sestavino. Če gre za sestavljen spomenik ali spomeniško območje, mora biti nedvoumno opredeljeno, na kateri del celote se posamezen, konkretiziran varstveni režim nanaša.

Za spomenik veljajo splošni varstveni režim, ki določa:

- spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njenih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja spomenika, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena ohranitev spomenika za prihodnje generacije;

- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in družbenega pomena spomenika ter njihove materialne substance;
- dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

Varstveni režim za spominske objekte in kraje predpisuje ohranjanje njihovih varovanih vrednot kot so:

- avtentičnost lokacije;
- fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Prepovedano je:

- spomenik poškodovati ali podreti;
- spreminjati tlorisno in višinsko zasnovo spomenika;
- spreminjati konstrukcijsko zasnovo in gradivo;
- odstraniti ali spreminjati varovane sestavine spomenika;
- na spomenik nameščati reklamne panoje, izveske in svetila.

Izjemoma je ob predhodnem soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno:

- na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. avtentičnejše stanje;
- izvajati znanstvenoraziskovalna dela;
- spremeniti oz. dopolniti namembnost objekta, če ni možno zagotoviti prvotne funkcije in če s tem nista bistveno prizadeti materialna substanca in pričevnost objekta;
- spremeniti oz. dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta;
- posegati v okolico objekta zaradi njegove boljše predstavitve.

X. OPIS VARSTVENEGA REŽIMA VPLIVNEGA OBMOČJA

/

XI. PREDKUPNA PRAVICA NA NEPREMIČNINI V VPLIVNEM OBMOČJU

XI.1. Uveljavljanje predkupne pravice v vplivnem območju

☒ Ne predlagamo uveljavljanja predkupne pravice.

XII. OBVEZNOST JAVNE DOSTOPNOSTI SPOMENIKA

XII.1. Obveznost javne dostopnosti spomenika

Z aktom o razglasitvi je treba zagotoviti obveznost javne dostopnosti spomenika

☒ da ☐ ne

XII.2. Zahteve glede javne dostopnosti spomenika

Spomenik je stalno javno dostopen. Tako stanje se ohranja.

XIII. UPRAVLJANJE SPOMENIKA

XIII.1. Obveznost sprejetja načrta upravljanja

Z aktom o razglasitvi je treba opredeliti obveznost sprejetja načrta upravljanja.

☐ da ☒ ne

XIV. OZNAČITEV SPOMENIKA

- X Spomenik se označi v skladu z veljavnim pravilnikom o označevanju kulturnih spomenikov, in sicer na takšnem mestu, kjer ne bo motil estetsko ubranost originalnih sestavin oziroma ne bo poškodoval originalnost struktur.

XV. RAZGLASITEV SPOMENIKA, KI VPLIVA NA OHRANJANJE NARAVE

Razglasitev se nanaša na območje, varovano ali zavarovano po predpisih s področja ohranjanja narave

☐ da ☒ ne

XVI. OCENA FINANČNIH POSLEDIC

Za varovano območje spomenika odlok o razglasitvi za kulturni spomenik lokalnega pomena ne bo imel posebnih finančnih posledic.

XVII. USKLAJENOST Z REGISTROM NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

- ☒ Podatki v predlogu za razglasitev so v celoti usklajeni s podatki registra.
☐ Podatki v predlogu za razglasitev niso usklajeni z registrom, potrebna je sprememba vpisa.

Usklajenost preveril:

Marko Pršina, konservator
ime in podpis

XVIII. GRAFIČNE PRILOGE

- ☒ Izris spomenika in vplivnega območja na DKN.
Izris mora vsebovati navedbo EŠD, katastrske občine, merila izrisa in datuma izrisa.
Spomenik in vplivno območje (če obstaja) morata biti na izrisu jasno označena, parcele morajo biti označene s parcelnimi številkami.
Izris mora biti žigosan.
- ☐ Izris spomenika in vplivnega območja na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.
Izris mora vsebovati navedbo EŠD, merila izrisa in datuma izrisa.
Spomenik in vplivno območje (če obstaja) morata biti na izrisu jasno označena.

Izris mora biti žigosan.

XIX. DRUGE PRILOGE

- ☒ elaborat predloga za razglasitev
- ☐ inventarna knjiga premočnin
- ☐ kopija naravovarstvenih smernic
- ☐
- ☐
- ☐

XX. SEZNANITEV LASTNIKA Z RAZGLASITVIJO

12. člen ZVKD-1 določa, da seznaniitev lastnikov s predlogom za razglasitev opravi zavod za spomenike državnega pomena in občina za spomenike lokalnega pomena. Javno obravnavo je treba izvesti, če gre za razglasitev spomeniškega območja. S seznaniitvijo je lastnikom dana možnost, da podajo svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Zavod se mora do mnenj lastnikov opredeliti. S predlogom za razglasitev je treba seznaniiti tudi upravljavca.

Predviden način obveščanja lastnikov/upravljalcev:

- ☒ po pošti (priporočeno s povratnico)
- ☐ z javnim naznanilom
- ☐ javna obravnava
- ☐ drugo:

XXI. DOSTAVA

Predlog se organu, ki bo sprejel akt o razglasitvi, dostavi v pisni in elektronski obliki (PDF datoteka). Za spomenike državnega pomena je elektronski naslov: gp.mk@gov.si.

Odgovorni konservatorji:

Judita Podgornik Zajetelj, prof. zgod. in soc.

ime in podpis

ime in podpis

ime in podpis

Pomočnik vodje območne enote:

dr. Tomaž Golob, univ. dipl. um.

zgod.

ime in podpis

